

Nr 17.

Ankom till riksdagens kansli den 2 juni 1917 kl. 1 e. m.

Andra kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 17, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående inställande av militärövningarna tillsvidare under år 1917.

I en inom andra kammaren väckt och till dess andra tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 427, har herr *Lindhagen m. fl.* hemställt, »att riksdagen för ett allmännyttigt utnyttjande av landets nuvarande livsmedelstillgång samt främjande under instundande sommar av största möjliga produktion av livsfrönödenheter ville hos Kungl. Maj:t begära, att militärövningarna måtte tills vidare under innevarande år i sin helhet eller i väsentlig mån inställas».

Med avseende på motiveringen tillåter sig utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet, som funnit lämpligt att i vederbörlig ordning inhämta utlåtande över ifrågavarande motion av chefen för generalstaben, har från denne fått mottaga det utlåtande, som återgives i bilaga.

Utskottet får i anledning av förevarande motion erinra därom, att i andra kammaren av herr *Persson* i Norrköping på grund av Kungl. Maj:ts propositioner nr 341, med förslag till lag om allmän tjänsteplikt, och nr 358, med förslag till lag angående arbetsnämnder, väckts tvenne motioner: dels nr 492, där bland annat, som förutsättning för uttagande till tjänsteplikt, yrkas, »att de värnpliktiga, som under året undergå

Utskottet.

militärövning, beordrats till bränsleanskaffning», dels nr 497, med allmänt yrkande, »att riksdagen för sin del måtte besluta, att värnpliktiga kunna åläggas att utföra civilt arbete, även om detta icke står i samband med något militärt företag».

Det framgår av berörda motioner, att till riksdagens omprövande föreligga förslag, gående ut på att värnpliktiga, som innevarande år äro förpliktade att fullgöra militärövningar, måtte kunna användas till utförande av civilt arbete, varmed i första rummet givetvis avses sådant arbete, som kan bidra till främjande av livsmedelsproduktionen eller överhuvud beredande av livsförnödenheter av olika slag. Då riksdagens blivande beslut med anledning av nämnda förslag, varöver utlåtande från lagutskottet inom det snaraste läser vara att förvänta, kommer att innefatta jämväl ett avgörande av den i herr Lindhagens m. fl. motion framförda frågan om lämpligheten av militärövningarnas inställande under innevarande år, får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 1 juni 1917.

På utskottets vägnar:

WALTER KANT.

Närvarande vid förevarande ärendes slutbehandling: herrar *Kant*, *O. Nilsson* i Örebro, *Isaksson*, *Sjögren*, *Mossberg*, *Hellberg* i Ljungskile, *Lindström*, *Nilsson* i Antnäs, *Hansson* i Gårda och *Andersson* i Altofta.

Bilaga.

Till Konungen.

Yttrande över herr Lindhagens m. fl. motion nr 427 rörande skrivelse till Kungl. Maj:t angående inställande av militärövningarna tills vidare under 1917, anbefallt genom remiss den 12 maj 1917.

Remisshandlingen återgår.

Det här nedan avgivna yttrandet över herr Lindhagens m. fl. motion torde endast böra avse de rent lantmilitära synpunkterna.

De nu i tjänstgöring varande värnpliktiga utgöras dels av enligt § 28 värnpliktslagen till krigstjänstgöring inkallade, dels av värnpliktiga, vilka fullgöra lagstadgad utbildning.

Beträffande den *förra kategorien* har styrkan bestämts med hänsyn till de krav, som upprätthållandet av landets neutralitet fordra.

Av den *senare kategorien* fullgöra de nu i tjänstgöring varande sin första utbildning, i vilken utbildning, utan allvarligt men för de värnpliktigas framtida användbarhet, inga inskränkningar kunna göras utöver de av Kungl. Maj:t utfärdade bestämmelserna för permittering. Första utbildningen för huvuddelen av de värnpliktiga av denna kategori slutar i början av juli, vilken tidpunkt vid värnpliktslagens uppgörade bestämdes i främsta rummet med hänsyn till jordbrukets tillgodoseende av arbetskraft.

Årets reservtruppövning för infanteriet, d. v. s. för huvuddelen av de värnpliktiga, lärer enligt statsrådets och chefens för kungl. lantförsvarsdepartementet till riksdagen lämnade meddelande komma att uppskjutas till efter sommaren. Den förändrade tiden för övningen torde i första hand hava förestavats av jordbrukets behov av arbetskraft.

Vad slutligen repetitionsövningarna beträffar hava dessa genom i värnpliktslagen införda bestämmelser förlagts till den tidpunkt, som visat sig vara för jordbrukets krav mest lämpad. Dessa övningars stora betydelse för arméns utbildning framgår bl. a. därav, att till desamma måste förläggas hela den egentliga truppförbandsutbildningen, särskilt i bataljons och högre förband.

Stockholm den 19 maj 1917.

Underdånigst

K. G. Bildt.

Chef för generalstabem.

Ernst af Klercker.